

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 2230-08 RESORT ROYAL EVIAN נ' למברסקי

בפני כב' השופט יואב פרידמן

תובעים EVIAN ROYAL RESORT (חב' זרה)

נתבע

נגד

אביטל למברסקי ת.ז. 51399186

נתבע

פסק דין

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25

תביעה כספית על סך נומינלי של 1,539,702 ₪.

1. התובעת היא חברה זרה המפעילה בצרפת רשת מלוונות ובהם מלון EVIAN ROYAL CASINO (להלן: "המלון"). כעולה משמו, כולל המלון גם קזינו. אין חולק כי הנתבע הימר באותו קזינו בין השנים 2003-1997 מספר פעמים. לטענת התובעת, סך הימוריו ממאי 97 ועד אוגוסט 2003 עמד על סך 845170 אירו. עד 12/6/03 לשיטת התובעת, הימר הנתבע על סך מצטבר של 357,170 אירו, זאת ב 12 פעמים, במהלך שבעה ביקורים ממאי 97 ועד יוני 2003 שבהם התארח במלון. הנתבע טוען שמדובר בסכומים מופרכים שלא גובו בדבר מלבד טבלה מודפסת שערכה התובעת, וכי בכל שנה היה אכן נוהג להמר על סכום של כמה אלפי אירו ולא מעבר.
2. לטענת התובעת, לאור סכומי ההימורים הלא מבוטלים, התייחסה אל הנתבע כאל לקוח מיוחס ואף ארחה אותו על חשבונה. למעשה, האירוח המפואר של הנתבע, ולעיתים של מי ממלוויו, על חשבון התובעת הינו אחת מנקודות ההסכמה בתיק. המקור ליחס זה, שנוי במחלוקת.
3. טוענת התובעת שלאור היחסים ארוכי הטווח שנוצרו שכללו הימורים על סכומים גדולים לאורך השנים, העמידה התובעת לנתבע "קו אשראי": בהזדמנויות שונות בתאריכים 13.6.03, 14.6.03, 2.8.03 ו 3.8.03 נטל הנתבע מהתובעת סכומים שונים באירו כנגד שוברים (היינו בלא שנדרש לשלם על האסימונים). התביעה הינה בגובה אותו סך מצטבר של ה"אשראי" שנטל הנתבע ולא השיב עד עצם היום הזה, בסכום נומינלי של 270,000 אירו. ציינתי המילה "אשראי" במירכאות (תוך היצמדות לטרמינולוגיה בה נקטו הצדדים) שכן לפי הנטען על ידי המצהיר מטעם התובעת, מר אריק פריין (להלן "פריין"), אין מדובר בהלוואה נושאת ריבית, מה שממילא נאסר על בתי קזינו על פי החוק בצרפת (לדבריו).

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 2230-08 RESORT ROYAL EVIAN נ' למברסקי

1 הכוונה בסך הכל להלוואה לצורך הימורים בקזינו (היות ולא מועבר כסף אלא אסימונים, לא יכול
2 הנתבע ממילא להשתמש באותו "אשראי" לכל תכלית אחרת). כאשר את ההלוואה אמור הנתבע
3 להשיב בסכומה הנומינלי. במילים פשוטות, הטענה היא שבמקום שהנתבע ישלם 270,000 יורו עבור
4 רכישת ז'טונים להימורים, הוא קיבל אותם ז'טונים בלא לשלם עבורם, כאשר אושר לו מועד תשלום
5 נדחה.

6

7 3. לתצהירו צירף פרין שבעה שוברים (שטרות של הקזינו) בחתימת הנתבע, כאשר בכל שובר צוין
8 הסכום אותו נטל הנתבע מן התובעת בתאריך הנקוב בשובר. להלן הפירוט:

9

10 ב 13.6.03, סך של 25,000 אירו על פי שובר 2011645.
11 ב 13.6.03, סך של 50,000 אירו על פי שובר 2011644.
12 ב 13.6.03, סך של 25,000 אירו על פי שובר 2011646.
13 ב 14.6.03, סך של 20,000 אירו על פי שובר 2011648.
14 ב 14.6.03, סך של 30,000 אירו על פי שובר 2011647.
15 ב 2.8.03, סך של 20,000 אירו על פי שובר 9179410.
16 ב 3.8.03, סך של 100,000 אירו על פי שובר 9179393.

17

18 סה"כ כאמור 270.000 אירו. הוא סכום התביעה בש"ח.

19

20 4. כל שטר חוב (שובר) כזה ערוך בפורמט הבא:

21

22 "בנק הדואר" (ציון הסכום ביורו במספר)
23 משיכה בנקאית

24

לא ניתן להעברה אלא על חשבון בנק של קופת חסכון או מוסד פיננסי דומה

25

26 נא לשלם כנגד שיק זה (ציון הסכום ביורו במילים)

27

28 לפקודת... (שדה זה נותר ריק בשוברים)

29

30 מספר חשבון המושך (שדה שנותר ריק בשוברים) מר למברסקי
31 באביון, בתאריך (ציון התאריך)

32

33 לתשלום ל... (שדה שנותר ריק בשוברים)

34

35 חתימה (חתימת הנתבע)

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 2230-08 RESORT ROYAL EVIAN נ' למברסקי

1
2 5. עוד צירף פרין לתצהירו כרטיס לקוח של הנתבע המרכז את סכומי ההימורים מ 20.6.93 ועד
3 20.6.07. אותו כרטיס אינו אלא אותה טבלה מודפסת שערכה התובעת.
4 כמו כן צורף תדפיס של מסך מחשב – רשומה המרכזת פרטיו של הנתבע וכתובתו בארץ בצירוף
5 תמונתו (כאמור הנתבע אינו מתכחש לכך שהימר בקזינו ולכן אין רבותא גדולה במסמך זה הנפתח
6 ככל הנראה לכל לקוח של הקזינו, שנפתח לו כרטיס). בנוסף, צורף מכתב התראה של מר פרין
7 לנתבע מתאריך 10.2.06. המכתב מתריע כי במידה ולא ישולם החוב בסך 270,000 אירו, תנקוט
8 התובעת בהליכים משפטיים.
9
10 6. גרסת הנתבע פורטה כבר בתצהירו שתמך בקשת הרשות להתגונן. לדבריו, הקזינו בו מדובר היה
11 במועדים הרלוונטים קזינו קטן ונידח יחסית שביקש להתרחב. בביקורי הנתבע בקזינו בין השנים 97
12 עד 2000, התיידד הנתבע עם מי שהיה מנהל קשרי לקוחות הקזינו אותה עת, מר דניאל סרווה (להלן:
13 "דניאל"). דניאל ראה בו משום פוטנציאל שיווקי להרחבת בסיס הלקוחות הישראליים. בתוך כך,
14 אף אירח דניאל את הנתבע בביתו מספר פעמים והעניק לו בקבוקי יין יקרים ממרתפו הפרטי. עד
15 לשנת 2003 אכן הגיע הנתבע לקזינו יחד עם חברים וכולם היו מהמרים בסכומים נמוכים יחסית.
16 בסעי' 14 לתצהירו מציין הנתבע כי הסכומים הנוכרים בסעיף 4 לתביעה, ועולים כאמור כדי סך
17 מצטבר של 845,170 אירו, ראשית אינם נכונים ושנית, מתייחסים בכל מקרה לכלל האנשים שהגיעו
18 לקזינו יחד עם הנתבע, שכן, הנתבע הוא זה שעל שמו נפתח הכרטיס שהיה אמור לרכז את סך
19 הסכומים עליהם הימרו הנתבע וחבריו; וממילא לא ידע הקזינו מה הייתה החלוקה בין הנתבע
20 לחבריו (למען הבהירות אציין: כאן מדובר על סכומי ההימורים לאורך השנים ולא על סכום
21 "האשראי" שנוכר כאמור באותם שוברים שצורפו, וניטל לפי הטענה בסכומים שונים החל
22 מהתאריך 13.6.03 ואילך).
23
24 במהלך שנת 2003 ארעה התפתחות שבסופו של יום הולידה תביעה זו: הנתבע מפרט כי כמהלך
25 שיווקי החליט מר דניאל להעניק לנתבע אסימונים (ז'טונים) בסכומים ניכרים, חינם אין כסף, על
26 מנת שהנתבע "יהמר" בהם. מדובר היה למעשה ב"הצגה" שנועדה ליצור אצל אורחי הקזינו אשליה
27 של הימורים בסכומים כבדים; אשליה – מאחר והנתבע לפי הסיכום לא יכול היה לפדות רווחים
28 (כאשר זכה) שהושגו באמצעות משחק באותם ז'טונים שניתנו לו חינם אין כסף (לשיטת הנתבע;
29 ואילו לשיטת התובעת לא חינם כלל, אלא בקו אשראי בסכום מצטבר של 270,000 אירו). הנתבע
30 מציין כי "הצגה" זו נועדה (לדברי דניאל, כפי שנמסרו לו), להשיג 3 מטרות: הראשונה כאמור לייצר
31 אוירה של הימורים בסכומים כבדים מסביב לשולחנות, לטובת משיכת האורחים הנמצאים בקזינו.
32 שנית, לעודד את הנתבע וחבריו שהימרו והפסידו קודם, לחזור בעתיד להמר. שלישית, לגרום לנתבע
33 לשוב לקזינו ולהביא עמו אורחים נוספים.
34

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 2230-08 RESORT ROYAL EVIAN נ' למברסקי

- 1 הנתבע מצידו זכה כך ליהנות הן מאירוח מפואר בחינם (כפי שגם היה קודם), והן מאוירת ההימור,
 2 ולו כמשחק מרגש (כאשר הצופים לא מודעים לכך שמדובר בהצגת תכלית, מה שהוסיף לריגוש שכן
 3 כביכול מדובר בהימור על סכומים גדולים), למרות שמדובר היה בהימור ללא סיכונים או סיכויים,
 4 היינו לא הימור אמיתי.
 5
- 6 7. בתצהירו נ/5, ציין הנתבע כי גם מעת שהחלה מה שניתן לכנות "הצגה" זו, החל מאפריל 03
 7 ואילך, הוא וחבריו כן יכלו לממש זכיות שהושגו בעזרת אסימונים עליהם כן שילמו מכספם. אך
 8 מדובר היה לפחות מבחינת הנתבע בהימורים בסכומים נמוכים יחסית של כמה אלפי אירו כפי שנהג
 9 תמיד. הנתבע מדגיש כי אינו מהמר בסכומים כבדים.
 10
- 11 8. כמו כן, ועוד בבקשת הרשות להתגונן ציין הנתבע כי הז'טונים שקיבל כחלק מאותה הצגת תכלית
 12 לאורחי הקזינו, ולא ייצגו הימור אמיתי, היו בצבע שונה מן הז'טונים האחרים שעל השולחן, היינו
 13 מן הז'טונים שתמורתם שולמה ושייצגו הימור אמיתי (ישיבת 23.11.08 עמ' 2 ש' 17-15).
 14
- 15 9. ביחס לאירוח בחינם – יש לציין שמדובר במלון מפואר וכי הנתבע טוען כי לשיאם הגיעו הדברים
 16 כאשר באוגוסט 2003 חגגו הוא ורעייתו את יום הולדתו בקזינו בהשתתפות 2 זוגות חברים אותם
 17 הזמין, כאשר הקזינו יום ומימן את כל חגיגת יום ההולדת בשווי עשרות אלפי אירו.
 18
- 19 10. אותם שטרות של הקזינו בחתימת הנתבע ובסך מצטבר של 270,000 יורו, צורפו כאמור לכתב
 20 התביעה ולתצהיר פרין. השוברים כאמור נחזים כחתומים על ידי הנתבע ובבקשת הרשות להתגונן
 21 לא הכחיש הנתבע את חתימתו עליהם. הנתבע אף נשאל בגדרה של החקירה בבקשת הרשות להתגונן
 22 האם בתקופה הראשונה (היינו כשנתן אכן תמורה כספית כלומר רכש ז'טונים בכספו שלו ולא
 23 באשראי לשיטת התובעת וחינם לשיטתו), נדרש גם כן לחתום על שטרות. הוא השיב שאמנם אינו
 24 זוכר אך הוא סבור שלא, וכי מי שמוסר כסף ומקבל ז'טונים לא נדרש לחתום על שטרות.
 25
- 26 בסעיף 25 לתצהירו נ/5 אף הודה הנתבע כי כל אימת ששיחק בז'טונים "המדומים", אכן החתימו
 27 אותו על מסמך בצרפתית, אותו לא הבין בשעתו, כגון השוברים שצורפו לתצהירי התובעת. נאמר לו
 28 על ידי דניאל כי מדובר בעניין טכני, לצורך פנימי של הקזינו. לסיכום, לטענת הנתבע, הפרקטיקה של
 29 שימוש בז'טונים מדומים הוצעה על ידי דניאל כבר באפריל 2003 ובהתאם כבר מאז, כמו גם בהמשך
 30 ביקוריו ביוני 2003, ויולי-אוגוסט 2003 (לשיטת התובעת כאמור ניטל האשראי להימורים רק החל מ
 31 13.6.03) הימר הנתבע הימורים פיקטיביים, כאשר במקביל הוא וחבריו הוסיפו כאמור להמר
 32 הימורים אמיתיים בסכומים קטנים יחסית מכספם שלהם (כשאז קיבלו ז'טונים בצבע אחר מאלה
 33 ה"מדומים").
 34

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 2230-08 RESORT ROYAL EVIAN נ' למברסקי

11. וביתר פירוט: הנתבע מציין כי במהלך שנת 97 הגיע יחד עם חברו איתן גולן (להלן: "גולן") לקזינו נשוא התביעה, וכבר אז זכו למזון ושתייה חינם כיד המלך לאור התלהבות אנשי הקזינו מכך שהגיעו להמר מישראל ולמרות שהנתבע וגולן שיחקו על אלפי אירו בודדים. החל משנת 98 החל הקזינו להזמין את הנתבע ואת חבריו להתארח במלון חינם אין כסף בסוויטה מפוארת וכך גם פעמיים בשנת 99 ופעם בשנת 2000. בין חודש יולי 2000 לאפריל 2003 לא הגיע הנתבע למלון ולקזינו. הוא חידש את ביקוריו שם באפריל 2003 כאמור, ביוני 2003 ובסוף יולי תחילת אוגוסט 2003 כאשר גם בפעמים אלה זכה לאירוח חינם כיד המלך. כך כאמור בפרט בחודש אוגוסט 2003, כאשר עלות האירוח עלתה לטענת הנתבע כדי עשרות אלפי אירו, והקזינו גם העניק לנתבע וחבריו (רעיית הנתבע, גולן ורעייתו, וזוג נוסף) מתנות יקרות ערך. מבחינת הנתבע אותם שטרות חוב, היינו השוברים שצרפה התובעת היו בסך הכל אישור טכני לקבלת הז'טונים להימור הפיקטיבי, ולא קו אשראי. בסוף האירוח באוגוסט 2003 אף זכו הנתבע וחמשת האורחים האחרים לארוחת יוקרה שעלותה להערכת הנתבע מעל 10,000 יורו, בהזמנת מנהל הקזינו מר אריק פרין (המצהיר מטעם התובעת). פרין לא הזכיר, אז ובכלל, כל טענה לפיה חייב הנתבע כסף, וטענה זו נולדה לראשונה במכתבו של פרין מ 10.2.06. זאת למרות שלשיטת התובעת כאשר התארחו שלושת הזוגות במלון באוגוסט 2003 כבר חב הנתבע כביכול 150,000 אירו. בשלהי 2004 קיבל הנתבע שיחה מפרין אך גם אז לא נזכר בה כל חוב אלא פרין שאל מדוע לא שב הנתבע לקזינו. הנתבע מציין שבשלב מסוים אמנם התכוון לשוב לקזינו ב 2006, אך מאחר וכבר קיבל מכתב ההתראה מפרין מ 10.2.06 בדבר אותו חוב שלא היה ולא נברא, חזר בו מכוונה זו. הנתבע השיב למכתב במכתב מ 17.3.06, לפיו הוא משוכנע שמדובר בטעות וממתין להבהרה.
12. גולן נתן תצהיר שחזק גרסת התובע. הוא ציין כי היה עם התובע בקזינו במהלך ביקוריו של האחרון ב 97, 98, 2000, וביוני-יולי 2003 (לא בביקור באפריל). ב 2003 ציין בפניו התובע כי בביקורו האחרון הציע לו דניאל להמר בז'טונים "מדומים". אין חולק כי גולן לא נכח באפריל 2003 עת טוען התובע שניתנה לו ההצעה על ידי דניאל. ציינתי הדבר אך לשם שלמות התמונה, ומה שסיפר התובע לגולן אינו אלא עדות שמיעה וסיוע עצמי שאינו קביל במשפט האזרחי.
- מה שכן קביל הנו גרסת גולן שנכח עם הנתבע בקזינו ואישר כי האחרון היה מהמר בכל פעם בכמה אלפי יורו בלבד; שהאירוח במלון בכל ביקוריו של העד החל מ 98 היה מפואר ובחינם (כחבר של הנתבע); ובפרט בביקור מיוני-יולי עת נחגג יום הולדתו של הנתבע, כאשר פרין אכן הזמין את הנתבע וחמשת אורחיו לארוחת מלכים בחינם במסעדת המלון, שעלותה נאמדת באלפי יורו. וכי דניאל שלח לשולחן בביקור ביולי-יולי 2003 כמות גדולה של ז'טונים והנתבע נדרש לחתום על קבלתם על מסמך בצרפתית. השפה הצרפתית שגורה בפי גולן – אך למיטב הבנתו של העד שאינו משפטן לא היה במסמך, היינו אותם שטרות חוב עליהם חתם הנתבע, משום התחייבות כלשהי של הנתבע, אלא בשה"כ אישור למסירת הז'טונים.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 2230-08 RESORT ROYAL EVIAN נ' למברסקי

- 1 התרשמותו של גולן ביחס למשמעות שטרות החוב אינה מעלה ואינה מורידה שכן המשמעות תלויה
 2 הרי בסיכומים הספציפיים שבין הנתבע לקזינו, שהיו קיימים לשיטת שני הצדדים אם כי כל צד
 3 טוען לסיכום אחר שבעל פה, מוזמן אחר. מכל מקום גולן לא נכח במעמד אותם הסדרים מוסכמים
 4 (בין אם לשיטת הנתבע נלך, ומדובר בסיכום בינו לבין דניאל מאפריל 2003, ובין אם לשיטת התובעת
 5 – בסיכום מיוני 2003 בין דניאל לבין מנהל הקזינו דאז מר כיוור, שהוא שאישר לנתבע להמר
 6 באשראי).
- 7
- 8 13. הנתבע וגולן מעלים תמיהה על המניע להגשת התביעה: בין אם מדובר בתרגיל עוקץ של קזינו,
 9 ובין אם מדובר בניסיון לכסות על פעולות לא חוקיות או לא תקינות מבחינת נהלי הקזינו עצמו.
 10 ייאמר כי בגרסת שני הצדדים נקודות חולשה ותמיהות שאת עיקרן אמנה לחלן. עם זאת בהינתן
 11 אותן חולשות במצטבר בכל צד, ידו של הנתבע גוברת.
- 12
- 13 14. אפתח דווקא בנקודות הבולטות העומדות לו לנתבע לרועץ: טוען הנתבע כי מבחינתו ולדברי
 14 דניאל, החתימה על השטרות כנגד קבלת אותם ז'טונים "מדומים" הייתה לצורך טכני של הקזינו
 15 בלבד, ואינה מלמדת על התחייבות להשבת הסכומים הנזכרים בשטרות.
- 16
- 17 אין אמנם להידרש לדין השטרי החל, ולו מן הטעם שלא נזכרת בתביעה עילה שטרית ואין לדון
 18 בעילה שלא נטענה משלא הורחבה החזית בהסכמה, ולו הסכמה מכללא. ואכן בשום שלב לא
 19 הורחבה היריעה כך שתכלול עילה שטרית. אמנם בכותרת התביעה צוינה לאקונית מהות התביעה
 20 כ"שטרית, כספית". אולם המעיין בנוסח כתב התביעה עצמו מגלה שהעילה הנטענת היא חוזית
 21 בלבד, היינו הפרת התחייבות; כאשר התייחסות כתב התביעה למסמכים עליהם חתם הנתבע כנגד
 22 קבלת האשראי להימורים אינה כאל שטרות חוב, אלא שוברים בלבד, שתכליתם להמחיש את גובה
 23 האשראי שניתן – סעי' 9 ו 10 לכתב התביעה. היינו אסמכתא ראייתית גרידא להמחשת ההתחייבות
 24 הנטענת של הנתבע להשבת סכום האשראי שנטל. בנוסף, לא הובאו ראיות על דין השטרות הצרפתי
 25 (דין זר יש להוכיח באמצעות חו"ד מומחה), וספק אם יש כאן מקרה המתאים להחלת חוקת שוויון
 26 הדינים.
- 27
- 28 אלא שגם אז, עצם חתימתו של הנתבע על אותם שוברים / שטרות חוב וגם אם אינו דובר השפה,
 29 עשוי שתצדיק העברת נטל השכנוע אליו, מכוח הכלל שמי שחותם על מסמך חזקה שעשה כן לאחר
 30 שקרא והבין או הוסבר לו התוכן, והוא חתם לאות ועדות של מתן הסכמה לאותו תוכן. בהתאם,
 31 נדירים המקרים בהם תתקבל טענת "לא נעשה דבר". עולה השאלה לגופה, לשם מה בכלל נדרשה
 32 חתימתו של הנתבע, בהינתן גרסתו. הנתבע אמנם אינו דובר את השפה הצרפתית ואולם לקרוא
 33 מספרים בוודאי הוא יודע, ומדובר במי שעושה רושם של אדם אינטליגנטי. הסכומים נקובים
 34 בשטרות לא רק במילים בשפה הצרפתית בכתב יד, אלא גם בסכום שמולא בכתב יד, וסימון מטבע
 35 האירו בצידו.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 2230-08 RESORT ROYAL EVIAN נ' למברסקי

1 אם מדובר בהצגה מתחילה ועד סוף, לשם מה בכלל דרושה הייתה חתימת הנתבע לשם קבלת
 2 הז'טונים הפיקטיביים, ומדוע יגרוס הנתבע שיש לקזינו צורך ולו "טכני" בחתימה מעין זו? הנתבע
 3 לא השיב לתמיחה זו (אם כי יכול ובדוחק, ניתן להעלות השערה שמה, אם לגרסתו העובדתית של
 4 הנתבע נלך, נועדו השוברים דווקא כדי להגן על עניינו של הקזינו מפני דרישה של הנתבע לתשלום
 5 כספי במקרה של זכייה באמצעות אותם ז'טונים מדומים ובניגוד למוסכם בין הצדדים. או שמה
 6 נדרשת החתימה כדי אכן להעניק אשראי - הימורים לאורח מבחינת נהלי הקזינו, אלא שמול דניאל
 7 היו לנתבע סיכומים ספציפיים שמשמעותם היתה שהקזינו לא יבקש לממש ההתחייבות).
 8
 9 15. שנית, מה ההסבר מצידו של הנתבע לאירוח נמשך לאורך השנים חנים אין כסף, שלו נדרש לשלם
 10 בגינו היו הוא ואורחיו מוציאים ממון רב במצטבר, ליינות היקרים שקיבל חנים מדניאל, לארוחת
 11 היוקרה בשווי מוערך של עשרת אלפים אירו, ולאירוח בחודש יולי אוגוסט 2003 שעלותו לבדה
 12 בהערכה עשרות אלפי אירו (סעיף 13 לבקשת הרשות להתגונן): הנתבע תולה זאת במהלך שיווקי
 13 אינטנסיבי נמשך מצידה של התובעת בניסיון ל"פלח" את השוק הישראלי, כשוק בעל פוטנציא
 14 לקזינו נידח ביחס, גם אם שוכן הוא במלון מפואר. תיאורטית הדבר אפשרי, והנתבע אף טוען כי
 15 דניאל הפנה את שימת ליבו באחד מביקוריו לאורח טורקי שעמו היה לקזינו הסדר דומה של
 16 הימורים פיקטיביים. בכל זאת עולה תמיחה הכיצד "תשקיע" התובעת עשרות אלפי אירו רק ביולי
 17 אוגוסט 03 ולמעלה מכך לאורך השנים מ 97, הכל במאמץ שיווקי המכוון כלפי מהמר קטן דווקא
 18 ואורחיו, שסכומי ההימורים שלו אינם עולים על כמה אלפי אירו לשנה ואלו של חבריו עוד פחות
 19 (גולן העיד שהוא מהמר בסכומים זעומים ואת עיקר הסכומים שם הנתבע - סעיף 6 לתצהירו ועמ'
 20 22 למעלה בפרוטוקול). הרי את סכום ההשקעה הרציני באירוח הוציאה התובעת דווקא באירוח של
 21 יולי אוגוסט 2003, לשיטת הנתבע עצמו וכאשר אז ידוע היה דפוס ההימורים של הנתבע, בסך הכל
 22 כמה אלפי אירו לכל ביקור במלון (לשיטתו). לתובעת בהחלט אינטרס למשוך מהמרים, שיהמרו
 23 בסכומים ניכרים. ספק אם יש לה אינטרס שיווקי להשקיע עשרות אלפי אירו באירוח של מי שהוכח
 24 שהוא וחבריו לאורך 6 השנים האחרונות מוציאים סכומים לא גבוהים יחסית ולא הזרימו למלון
 25 שטף של מהמרים מישראל, או מהמרים "כבדים" ולו בודדים. נשאלת אפוא השאלה האם מסתברת
 26 אכן גרסת הנתבע לפיה אינו מהמר כבד ולא הימר לאורך השנים בסכומים הנוכרים בכתב התביעה,
 27 שהתייחסותו אליהם היתה כאל סכומים מתחום הדמיון, סכומים פנטסטיים.
 28
 29 עם זאת תמיחה זו, יכול ואינה כה משמעותית: כאמור אין חולק על גרסת הנתבע בדבר האירוח
 30 חנים אין כסף לו זכה יחד עם חבריו החל משנת 98 ועד 2003 במלון 5 כוכבים שבעיר אביאן, כאשר
 31 כבר משנת 97 בביקורו הראשון זכה ל"פינוקים חנים", ופרין אף אישר שידוע לו שדניאל אירח
 32 הנתבע גם בביתו. פרין מצידו ביאר אותו אירוח חנים מצד התובעת, כולל ארוחת פאר במסעדת
 33 המלון, בקשר הנמשך, ובסכומי ההימורים המשמעותיים של הנתבע ואורחיו. אלא שמשמעותי כאן
 34 הסברו שמצידה של התובעת העלות לא כל כך יקרה, שכן ממילא המלון בבעלותה. ולכן אין כאן
 35 השקעה של עשרות אלפי יורו הנגזרים מתפיסת הנתבע את הסכום שהיה מוציא לו נאלץ לשלם

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 2230-08 RESORT ROYAL EVIAN נ' למברסקי

- 1 מכיסו עבור האירוח – שאז מדובר היה גם במרכיב רווח בולט למלון. התובעת מצידה יכולה לספוג
 2 הוצאות האירוח חנים (מבחינתה, כבעלת המלון מדובר על הוצאה במחיר עלות, בלא אלמנט רווח).
 3 כלומר, גם פרין מצידו מודה שיש כאן אלמנט שיווקי מקובל בבחינת "שלח לחמד" הנהוג לעיתים על
 4 ידי בתי הימורים. יכול אפוא ולו בדוחק, שהיה כאן כשיטת הנתבע מאמץ שיווקי נמשך, כדי לנסות
 5 ולפתוח צוהר לשוק ההימורים הפוטנציאלי מישראל, בתקוה ש"חבר יביא חבר".
 6
 7 16. מכל מקום, ואף אם אניח לטובת התובעת שנטל השכנוע עבר אל הנתבע מכוח חתימתו על
 8 השוברים, הרי שהתמיהות והחוסרים הראייתיים במגרשה של התובעת, גדולים אף יותר בסופו
 9 של יום.
 10
 11 17. ראשית, אם אכן מדובר במי שהתובעת ראתה להשקיע בו ממוון רב באירוח מפנק כחלק ממאמץ
 12 שיווקי ולאור היותו מי שהימר בסכום מצטברים ניכרים לאורך השנים, היה ניתן לצפות שהתובעת
 13 תמחיש גרסתה זו בכל המסמכים הזמינים העומדים לרשותה. דוק: גרסתו של הנתבע לא הוסתרה
 14 כאמור, ונוכרה בריש גלי בתצהירו שתמך בקשת הרשות להתגונן. ניתן היה לצפות שהתובעת תזמן
 15 לעדות את מי שאישר לנתבע את אותו קו אשראי לשיטתה; ותמחיש את ההיגיון שבהסדר "קו
 16 האשראי" שהושג מולו, באמצעות הצגת מסמכים המאשרים גרסתה שהנתבע אכן הימר במאות
 17 אלפי אירו לאורך השנים, מהם סך של 357,170 אירו עד לשלב שבו הושג הסדר האשראי, ולא באלפי
 18 אירו בודדים מידי שנה כהילוכו של הנתבע. ולכן זכה למעמד של לקוח VIP (מעמד שפרין טען
 19 בחקירה שמוענק למי שמהמר בסביבות 50,000 יורו לשנה - עמ' 17 לפרוטוקול).
 20
 21 בעמודים 11 למטה עד 13 לפרוטוקול נחקר פרין על היסטורית הפעילות של הנתבע. הוא ציין שעד
 22 12.6.03 (כולל) מתייחסים הסכומים שבכרטיס הלקוח של הנתבע (אותה טבלה מודפסת שערכה
 23 התובעת) לסכומים בהם רכש הנתבע ז'טונים מכספו בקופה. עד לשלב זה שילם הנתבע תמיד במזומן
 24 או בכרטיס אשראי והחל מ 13.6.03 נולד הסדר האשראי. לדוגמה, בטבלה מופיעה רכישת ז'טונים
 25 בסך של 91,300 אירו ב 25.4.03 ופרין אישר כי במועד זה שילם אפוא הנתבע סכום זה או במזומן או
 26 בכרטיס אשראי וקיבל הז'טונים. עוד אישר כי החוק הצרפתי מחייב את בתי הקזינו לשמור במשך
 27 10 שנים את התנועות ולכן אמורים להיות לתובעת מסמכי הנהלת חשבונות שיראו את התנועות של
 28 הנתבע ואת החוב הנובע. אותם מסמכים לא צורפו כלל למרות שלדברי פרין ניתן היה לבקשם
 29 מהנהלת החשבונות ולקבלם בערך תוך 10 יום. מדובר כאמור בתמיהה של ממש ויש להפעיל לחובת
 30 התובעת את החזקה הראייתית בדבר הימנעות מהצגת ראיות זמינות. הרי אותה טבלה אינה חלק
 31 ממסמכי הנה"ח אלא טבלה שניתן להדפיס בכל מעבד תמלילים. אין כאן אכן אסמכתא חשבונאית
 32 או שוברי חברות אשראי ומסמכים נוספים שימחישו כי הנתונים שבטבלה נגזרו מהם. היינו לא
 33 אוששה במסמכים זמינים טענת התובעת בדבר רכישת ז'טונים מן הקזינו בסכומים ניכרים לאורך
 34 השנים, ושיש בהם אולי כדי לבאר את הסדר האשראי הנטען מול הנתבע החל מ 13.6.03.
 35

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 2230-08 RESORT ROYAL EVIAN נ' למברסקי

18. שנית, ההימנעות של התובעת מהצגת ראיות נוגעת לא רק למסמכים אלא גם לעדים. אמנם
 2 פרין העיד כי עבד בקזינו כסגן מנהל כבר בשנת 97, עת נוצר לראשונה הקשר עם הנתבע, ואולם הוא
 3 מונה למנהל הקזינו רק באוקטובר 2003, כאשר החליף את המנהל העוזב מר פטריס כיוור. כלומר עת
 4 נוצר הסדר האשראי לשיטת התובעת ביוני 2003 היה מר כיוור המנהל. כפי שיבואר בהמשך מר כיוור
 5 הוא זה שלשיטת התובעת אישר לנתבע את הסדר האשראי, הן מבחינת תקרת הסכום והן מבחינת
 6 המועד להחזר. ניתן לקבוע כי לא לפרין ואף לא לדניאל הייתה ידיעה אישית שאינה בגדר עדות
 7 שמיעה ביחס להסדר שהושג כביכול מול הנתבע, מבחינת גובה האשראי ומועד החזר. למעשה מבין
 8 כל גורמי התובעת, העד הרלבנטי ביותר היה מר כיוור בתורת מי שמולו הגיע הנתבע לסיכום הנתען
 9 על ידי מר פרין. לא ניתן שום הסבר מניח את הדעת להימנעות של התובעת מהעדתו, בפרט שכאשר
 10 נשאל פרין על הימנעות זו בחקירתו, השיב כי מר כיוור עזב את התובעת ואיש לא ביקש ממנו לבוא
 11 להעיד אך "אם קיימת דרישה, אפשר לבקש ממנו" (עמ' 13 לפרוטוקול). כלומר שמדובר היה בעדות
 12 זמינה מבחינת התובעת. לא הנתבע הוא שאמור לזמן עד שהיה מנהל הקזינו אותה תקופה
 13 ושהתובעת עצמה מודה שהוא שהגיע בשמה לסיכום לו היא טוענת עם הנתבע, סיכום שהנתבע בכלל
 14 מתכחש לקיומו. מדובר בעד שמילא תפקיד בכיר בתובעת, שהוא שהיה בעל הידיעה האישית בנושא
 15 הסיכום אליו הגיע מול הנתבע ושאר פרטיו היו בידי התובעת, אף אם עזב אותה. מצופה היה אפוא
 16 שהתובעת תדאג להעדתו.

17
 18 לא זו בלבד שלא העידה את העד הרלבנטי ביותר, אלא שאף תצהירו של דניאל נמשך מתיק
 19 המוצגים, לאור מחדל כפול של התובעת. בפעם הראשונה התחשבתי ונעתרתי לדחיית מועד שמיעה
 20 שנקבע משכבר וירד לטמיון, כנגד חיוב התובעת בהוצאות. בפעם השנייה, משחוגשה רק ימים
 21 ספורים לפני מועד ההוכחות בקשה להעיד את דניאל באמצעות וידאו קונפרנס, באופן לא מוצדק
 22 שלא איפשר למעשה היעדרות למבוקש במועד ששוריין, מיאנתי לחזור על תסריט זה בשנית ולקבוע
 23 שוב מועד נדחה במרחק של חודשים. משכך, נמשך תצהירו של דניאל באין התייצבות. ההשתלשלות
 24 הדיונית בעניין פורטה בשתי החלטותיי מיום 9.6.11 ומיום 7.10.10. מציינת התובעת בסיכומיה כי
 25 עצם כניסתה לעלויות ניהול התביעה במדינה זרה מלמדת על רצינות ומהימנות גרסתה. אלא שעצם
 26 הגשת תביעה ולו במדינה זרה, אינה מלמדת על דבר וחצי דבר, לבד מכך שהוגשה תביעה. מאידך,
 27 ניתן לטעון במידה רבה של צדק כי מי שמגיש תביעה בסכום נכבד של מליון וחצי ₪ ולו במדינה זרה,
 28 ידאג להגשת ראיות רלוונטיות, הגשת תצהיר של עדים רלבנטיים והתייצבות שלהם (או לחלופין
 29 הגשת בקשה להיוועדות חזותית במועד שמאפשר להיערך לה). עם זאת אשוב ואציין כי עדות דניאל,
 30 כמו גם עדות פרין משניים בחשיבותם לעדותו של מר כיוור שהתובעת כלל לא הגישה תצהיר שלו
 31 למרות שמדברי מר פרין ניתן להסיק כאמור שהדבר לא היה בגדר הנמנע. עדות דניאל לא יכלה
 32 לשאת בחובה תוכן פוזיטיבי קביל (שאינו עדות שמיעה) מבחינת לב עילת התובעת, אלא רק ניסיון
 33 לשלול גרסתו של הנתבע ביחס לסיכום של הימור פיקטיבי לתכלית שיווקית. שכן התובעת טוענת
 34 שכיוור הוא שהגיע לתנאי הסכם אשראי ההימורים המחייב מול הנתבע, שהאחרון הפר.

35

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 2230-08 RESORT ROYAL EVIAN נ' למברסקי

1 ביחס לנפקודת הראייתית להימנעות מהבאת ראיות זמינות ורלבנטיות ראה למשל סעי' 25 עד 29
 2 לפסה"ד שבע"א 9656/05 נפתלי שוורץ נ' רמנוף חברה לסחר וציוד בניה בע"מ.
 3
 4 ובמשנה תוקף יפים הדברים, משעה שאותה הימנעות מותירה התובעת במצב בו העדות מטעמה הנה
 5 עדות יחידה של בעל דין (סעי' 54 לפקודת הראיות); ועוד עדות של מי שאינו בעל הידיעה האישית
 6 ביחס לנשוא עדותו והסיכומים הנטענים מול הנתבע. איני סבור שניתן לקבוע שגם הנתבע חדל
 7 מהצגת ראיה או עד רלבנטיים. הנתבע העיד מטעמו את גולן, וביחס לפרטים עליהם יכול היה
 8 להעיד האחרון מידיעה אישית ואותם ציינתי – די היה בעדותו, ולא היה צורך מעשי בנוסף בעדות
 9 מי מחבריו האחרים של הנתבע או רעייתו ששהו עמו במלון. באשר איש מהם לא יכול היה להעיד
 10 מידיעה אישית אודות פרטי הסיכום שבין התובעת לנתבע. יהא זה הסיכום שלשיטת התובעת או
 11 הסיכום שלשיטת הנתבע – אין חולק שאיש מהם לא נוכח בזמן אמת עת שהוחלפו הדברים.
 12
 13 19. שלישית, מוענק לנתבע קו אשראי להימורים שלשיטת פרין בחקירתו מגיע מבחינת המסגרת עד
 14 250,000 אירו (עמ' 11, ו 13-14 לפרוטוקול). כפי שיחזור גם טענה זו הנה בגדר עדות שמיעה, שכן
 15 העד שמע עליה בדיעבד לדבריו, ממר כיור. מכל מקום, האם בטרם יעניק הקזינו אשראי בהיקף
 16 כזה, כמוסד שאינו חשוד בהתנהלות לא זהירה (להבדיל אולי מחלק מן הצורכים את שירותיו) לא
 17 יבדוק הקזינו את יכולתו הכלכלית של הלקוח ולו בבדיקה שטחית הכוללת דרישה להצגת יתרה בדף
 18 חשבון או בחסכונות? לחלופין או במצטבר האם לא ידרוש הקזינו בטוחות מינימליות בטרם יסכים
 19 להעניק אשראי בסך של 250,000 אירו (במקרה של הנתבע 270,000 אירו): והנה, מר פרין אישר
 20 (עמ' 10 למעלה) כי לא נבדק מצבו הכלכלי של הנתבע בטרם הוחלט על העמדת "קו האשראי" וזאת
 21 בשים לב להיסטוריה של ההימורים עד כה. אלא שכאמור אותה היסטוריה לא הומחשה במסמכים
 22 זמינים שהיו אמורים להיות מצורפים.
 23
 24 20. ואם נתייחס כאמור למועדים, הרי שבחודש יוני 2003 לבדו, נוטל הנתבע באשראי (לשיטת
 25 התובעת) סך של 150,000 אירו ב 5 הזדמנויות שונות בימים 13 ו 14 לחודש. הנתבע חוזר ארצה ואינו
 26 פורע החוב. דבר זה אינו מונע מהקזינו שלא לארח אותו ועוד 5 מאורחיו חינם אין כסף באירוח
 27 מפואר חודש וחצי אח"כ, ולא זו בלבד אלא שאף לא נדרש החוזר החוב הקיים, ולא זו בלבד אלא
 28 שמוענק באשראי עוד סך של 120,000 אירו בתאריכים 2 ו 3 לאוגוסט 2003. הנתבע הרי אינו בגדר
 29 אוליגרך או מי מעשירי תבל אשר מן המפורסמות שאין חשש שלא יפרע חובותיו, גם באין בדיקת
 30 יכולת כלכלית ובאין בטחונות. מר פרין, שחזקה שהיה מודע לתמיהה, ציין כי את האשראי אמור
 31 הלקוח להשיב בתוך שנה. אלא שלא נערך שום הסכם בכתב ומר פרין לא ציין בתצהירו שתקופה זו
 32 להחזר הסכום (כאמור ללא ריבית) הוצגה אי פעם לנתבע במסגרת הסיכומים בעל פה של מר כיור
 33 מולו. למעשה הנתון של שנה כטווח זמן שבו אמור הנתבע להשיב חובו לא נזכר לראשונה אלא
 34 בחקירתו הנגדית של פרין, כביכול סוכמו הדברים בעל פה מול הנתבע על ידי מר כיור ומר פרין.
 35

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 2230-08 RESORT ROYAL EVIAN נ' למברסקי

1 אלא מאי? בהמשך הדברים הודה למעשה המצהיר כי מדובר בעדות שמיעה מבחינתו (בעמ' 7
2 לפרוטוקול ניתנה החלטתי שעדויות שמיעה לא תשמענה אהדדי). שכן, בתצהיר התשובות לשאלון
3 שהוגש (2/ג) בתשובה לשאלה 16 ציין פרין כי מבחינתו הוא שוחח תקופות עם הנתבע שתמיד אישר
4 לו שחובו יפרע והוא זקוק לזמן נוסף. אלא, שבאותה נשימה אישר בתשובה כי "איני יודע את תנאי
5 ההסדר המדויקים שסוכמו בין מר כיור לבין מר למברסקי כולל מגבלת הזמן לתשלום".
6 לפי תשובה זו לא מודע העד למגבלת השנה ולו כעדות שמיעה לא קבילה מפי מר כיור, בשונה ממה
7 שנמסר על ידו בהמשך דבריו בעמ' 14 לפרוטוקול. כך או אחרת אין חולק שאף לשיטת מר פרין הן
8 מסגרת האשראי (למעשה משיכה בקופה של ז'טונים בתמורה נדחית) והן תקופת החזר, סוכמו רק
9 בין הנתבע למר כיור, כאשר מר פרין לא היה נוכח. כך בשאלה 6 לשאלון נשאל מר פרין למי פנה
10 הנתבע אצל התובעת על מנת לקבל את קו האשראי הנטען להימורים, והשיב שברגיל רק המנהל
11 הכללי של הקזינו רשאי לקבוע מסגרת אשראי ללקוח ותקופה להחזר חוב, ובאותה תקופה היה זה
12 מר כיור. בתשובה 8 אישר במפורש שהיה זה מר כיור שהחליט לתת את מסגרת האשראי.
13 בשאלה 9 נשאל האם נבדקו יכולותיו הכספיות של הנתבע קודם להענקת האשראי והשיב שאינו
14 יכול להשיב היות ומר כיור עזב את החברה ב 11/03. לשאלה 9.2 מהו ההסבר לפיו ניתן לנתבע
15 אשראי בסכומים כה גבוהים בלי בדיקת יכולת, השיב שהנתבע היה לקוח קבוע בין 97 ל 2003
16 ולחלוטין יציב, כלומר שלא התעוררה כל בעיה נחזית בעבר מבחינת יכולותיו הכספיות.
17
18 21. אך אז מהו ההסבר לכך שגם לאחר היווצרות חוב של 150,000 אירו ביוני 2003 לא באה דרישה
19 לפרעון, ניתן **אשראי נוסף** של 120,000 אירו והתובעת עוד הוציאה באוגוסט עשרות אלפי אירו בגין
20 אירוח הנתבע, אשתו ושני זוגות נוספים מחבריו? לכך השיב פרין בתשובה 14 לשאלון באלו המילים
21 (שיש בהן כדי להמחיש מידת החולשה והחסר בתיזה העובדתית לה טוענת התובעת): "למעשה איננו
22 מסוגלים להשיב לשאלה זו". כלומר התמיהה – תמיהה היא ואף תמיהה של ממש. ולא ניתן ליתן
23 לה מענה (למצער באין עדות של כיור) בכך שסוכם מול הנתבע שיש לו שנה להחזר החוב. התרשמותי
24 הנה שאותה גרסה של "שנה מוסכמת להחזר האשראי" נולדה לראשונה בחקירה כדי ליתן מענה
25 לתמיהה זו.
26
27 22. אך שמא יש הסבר לכך שגם בטחונות אין, ועוד משעה שמדובר במהמר שהנו תושב חוץ ולא
28 תושב צרפתי? מר פרין טען בחקירתו כי דווקא ניתנה בטוחה. בעמ' 14 ו-15 לפרוטוקול כאשר אומת
29 עם סוגיית העדר הביטחונות טען כי הנתבע מסר לקזינו שיק פתוח תחום על החלק כבטחון להסדר
30 האשראי, היינו במידה ולא ישיב חובו. אלא מאי?, הנתבע ביקש בהמשך שיושב לו אותו שיק שכן
31 הוא מעדיף להחליפו בשיק בטחון מחשבון שיש לו בשוויץ. הקזינו בתמימותו השיב לנתבע את שיק
32 הבטחון, אלא שהנתבע התחמק מאז בפגישותיו עם מר פרין מהמצאת שיק חלופי מחשבונו הנטען
33 בשוויץ, כל פעם בתירוץ אחר. גרסה זו של העד בדבר שיק הבטחון שנמסר כביכול לקזינו ביוני 03
34 עת התבקש האשראי לראשונה על ידי הנתבע והושב כביכול לנתבע באוגוסט 2003 הינה גרסה
35 כבושה, לא בענין טפל, ואיני נותן בה אמון.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 2230-08 RESORT ROYAL EVIAN נ' למברסקי

- 1 לא בא לה זכר לא בתצהירו של פרין ואף לא בכתב התביעה. למרות שבהחלט ניתן היה לצפות
2 שתאזכר פרשה זו מראש, על מנת להמחיש את התנהלותו הפתלתלה של הנתבע שכביכול עקף את
3 הקזינו ואף השיג בדרך לא דרך את הבטוחה שכנגדה ניתן האשראי, בלא להמירה בבטוחה אחרת.
4
5 23. מצטרפת גם התמיהה הבאה: לפי תצהירו של פרין וכתב התביעה, אם מצליבים את סכומי
6 האשראי להם טוענת התובעת שכביכול נטלו על ידי הנתבע, מול סכומי ההימורים שהימר לשיטתה,
7 ומול תקרת האשראי לה טען פרין (לראשונה) בחקירתו הנגדית, יוצא כי הנתבע שילם מכיסו עבור
8 ז'טונים בסך עשרות אלפי אירו גם ביוני 03'. למרות שטרם "מוצתה" אותה תקרת אשראי
9 להימורים לה טען פרין (שאף היא בגדר עדות שמיעה). לא נהיר כלל מדוע זה ישלם הנתבע במזומן
10 או באשראי עשרות אלפי אירו, אם ביקש מן התובעת אשראי וקיבל אכן אשראי להימורים בגובה
11 של 250,000 אירו. לפירוט ראה סעיף 9 לתצהיר הנתבע, ולתמיהה זו אכן לא ניתנה תשובה המסברת
12 את האופן. גם פרין אישר כי לאחר שאושר לנתבע אותו הסדר אשראי הוסיף הנתבע להמר הן מכספו
13 והן מקו האשראי (נעמ' 17 לפרוטוקול, שורה 16). אך מדובר כאמור בתמיהה של ממש, שכן לא ברור
14 מדוע יהמר הנתבע מכיסו בעשרות אלפי יורו אם מדובר במי שלטענת הקזינו עקף אותו, והנה ב 13 ו
15 14 ליוני הוא מנצל במצטבר רק 150,000 יורו מתוך האשראי, עומדים לרשותו לפחות עוד 100,000
16 יורו באשראי (לגרסת התובעת) והוא בוחר להוציא מכיסו עשרות אלפי אירו (מהמר באותם יומיים
17 בסך מצטבר של 225500 אירו, היינו מוציא מכיסו 75500 אירו).
18
19 24. לא כשיקול עיקרי אציין בנוסף המחלוקת שבין הצדדים האם היו דרישות חוב בעל פה, בנוסף
20 לפניה בכתב של פרין לנתבע מפברואר 2006. ניתן היה לצפות שאם אכן מדובר בחוב בן 270,000 יורו
21 , שהמועד לפרעונו בסכומו הנומינלי הנו בתוך שנה למירב (ולכל המאוחר חלפה אותה שנה באוגוסט
22 2004), תבוא פניה בכתב עוד בשנת 2004.
23
24 25. אני דוחה אפוא התביעה. התובעת תשא בהוצאות הנתבע, בגין שכ"ט עו"ד, בשעור 10,000 ₪.
25
26

המזכירות תשלח לצדדים

- 27
28 ניתן היום, ח' שבט תשע"ב, 01 פברואר 2012, בהעדר הצדדים.
29

- 30 יאב פרידמן, שופט
31
32

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 2230-08 RESORT ROYAL EVIAN נ' למברסקי

- 1
- 2
- 3